

УДК 811.111'373.611

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-3337/2019-37-3>

РОЛЬ ПОСТПОЗИТИВНОГО КОМПОНЕНТА У ФОРМУВАННІ СЕМАНТИКИ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ

Воробйова Оксана Сергіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
vorobyovaoksana27@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9426-7184

Мета. Статтю присвячено визначенню ролі постпозитивного компонента (постпозитива) у формуванні комплексної семантики англійського фразового дієслова.

Об'єктом дослідження є фразові дієслова з постпозитивними компонентами *on* і *off*, що визначаються первинною семантичною опозиційністю, високою продуктивністю та широким використанням у мовленні.

Методи. Методологія дослідження, що передбачає використання методів компонентного та дефініційного аналізу, методу перефразування та описового методу, уможливило виокремлення та опис сем, закріплених за вихідними дієсловами та постпозитивами *on/off* у складі відповідних фразових дієслів, що, у свою чергу, дозволяє встановити наявність або відсутність між вихідними дієсловами і фразовими дієсловами, що розглядаються, словотвірної деривації і вмотивованості.

Результати. У результаті проведеного дослідження було складено семантичну класифікацію постпозитивних компонентів *on* і *off*; встановлено та проілюстровано існуючі між ними типові семантичні паралелі та системні відношення; описано умови наявності або відсутності між вихідними дієсловами і похідними від них фразовими дієсловами із зазначеними постпозитивними компонентами словотвірної деривації і особливості її реалізації.

Висновки. Дослідження семантики постпозитивних компонентів *on* і *off*, що входять до складу словотвірної і семантично похідних фразових дієслів із відповідними компонентами, дозволило виділити три основних типи цих компонентів, серед яких виділяються адвербіальний постпозитив, який зберігає своє конкретне лексичне значення (зазвичай локативне або фазове, а також значення способу дії) і, приєднуючись до вихідного дієслова, тільки модифікує його значення при утворенні так званих вмотивованих фразових дієслів в умовах словотвірної деривації; ідіоматичний/лексичний постпозитив, який утворює з дієсловом у результаті словотвірної деривації нову семантично невмотивовану лексему, значення якої неможливо вивести з суми значень компонентів, і емфатичний постпозитив, який тільки підсилює аспектуальний відтінок, закладений у семантиці вихідного дієслова, засвідчуючи відсутність між вихідними дієсловами і похідними від них фразовими дієсловами словотвірної деривації.

Підтвердженням існування між постпозитивними компонентами *on* і *off* типових семантичних паралелей є функціонування цих одиниць у межах трьох спільних семантичних типів, серед яких – локативний, фазовий та кваліфікативний (останній передбачає у цьому контексті експлікацію способу дії), при цьому головною диференційною ознакою є реалізація зазначених вище спільних прототипових значень (локативність, фазовість, кваліфікативність) за рахунок конкретних значень дієслів із постпозитивними компонентами *on* і *off*, які є специфічними, тобто такими, що відрізняються.

Системні відношення між досліджуваними одиницями проявляються через наявність між ними антонімічних зв'язків з огляду на первинну (просторову) семантичну опозиційність досліджуваних постпозитивів *on* – *off* “на (поверхню)” – “з (поверхні)”.

Ключові слова: фразове дієслово / дієслово із постпозитивним компонентом, постпозитивний компонент / постпозитив, словотвірна деривація, семантика, вмотивованість / невмотивованість, системні відношення.

THE ROLE OF THE POSTPOSITIVE COMPONENT IN THE FORMATION OF THE SEMANTICS OF ENGLISH PHRASAL VERBS

Vorobiova Oksana Serhiivna,
Candidate of Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University
vorobyovaoksana27@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9426-7184

Purpose. The article focuses on the role of postpositive component (postpositive) in the formation of the complex semantics of the English phrasal verb.

The object of the study is the phrasal verbs with postpositive components *on* and *off* which are determined by the primary semantic opposition, high productivity and usage.

Methods. Methodology of the study is based on the application of the methods of component and definition analysis, the method of paraphrasing, and the descriptive method which enables to single out and to describe the semes, fixed in the semantics of the source verbs and postpositive components on/off as parts of the corresponding phrasal verbs, and, in turn, makes it possible to identify presence or absence of word-forming derivation and motivation between source verbs and phrasal verbs under consideration.

Results. As a result of the research, semantic classification of postpositive components on and off has been compiled; semantic parallels and systemic relations existing between them have been established and illustrated; the conditions of presence or absence of word-forming derivation between the source verbs and the phrasal verbs with the indicated postpositive components as well as the peculiarities of its realization have been defined.

Conclusions. The study of the semantics of postpositive components on and off, which make up word-building and semantically derived phrasal verbs with corresponding components, has enabled to distinguish three main types of these components, among which are adverbial postpositive, that retains its specific lexical meaning (usually locative or phasal (temporal) meaning, as well as the way of the action) and, joining the source verb, only modifies its meaning in the formation of the so-called motivated phrasal verbs in terms of word-building derivation. Idiomatic/lexical postpositive, are formed by the verb and as a result of word-building derivation a new semantically unmotivated lexeme appears, the meaning of which cannot be deduced from the sum of the meanings of its components and emphatic postpositive. That only enhances the aspectual shade embedded in the semantics of the source verb, indicating the absence of word-forming derivation between the source verbs and the phrasal verbs derived from them.

The existence of typical semantic parallels between postpositive components on and off is confirmed by the functioning of these units within three common semantic types, among which are locative, phasal (temporal) and qualitative (the latter implies in this context the explication of the way of the action), with the main differential feature being the implementation of the above common prototype meanings (locative, phasal (temporal) and qualitative) at the expense of the meanings of the verbs with postpositive components on and off, which are specific, that is, different, typical only either of phrasal verbs with on or only of those with off.

Systemic relations between the studied units are manifested via the presence of antonymic correlations between them which, in turn, can be accounted for by the primary (spatial) semantic opposition of postpositives on – off "onto (surface)" – "from (surface)".

Key words: phrasal verb / verb with postpositive component, postpositive component / postpositive, word-forming derivation, semantics, motivation / non-motivation, systemic relations.

Вступ. Одним із засобів розширення і збагачення дієслівної лексики багатьох мов, у тому числі й англійської, є словотвір. Вивченню словотвірних і семантичних потенцій дієслів у різноструктурних індоєвропейських мовах присвячено багато робіт (див. наукові праці Басирова Ш.Р. (Басыров, 2004), Гурського С.О. (Гурский, 1975), Каліущенко В.Д. (Kaliuščenko, 2000), Кліюнайте І.А. (Клюнайте, 1989), Ніколенко А.Г. (Николенко, 1999), Неद्याлкова В.П. (Недялков, 1986, 1961), Сильницького Г.Г. (Сильницкий, 1986), Ступак І.В. (Ступак, 2011), Талмі Л. (Talmy, 1991), Трубнікової О.В. (Трубникова, 2015).

Відмінною рисою англійського дієслівного словотвору є функціонування комплексних одиниць на зразок *to turn on* 'вмикати', *to turn off* 'вимикати', до складу яких входить монолексемне дієслово і постпозитивний компонент прислівниково-прийменникової природи.

У запропонованій роботі для позначення другого компонента досліджуваних комплексів був обраний термін "постпозитивний компонент" (ПК) або скорочено "постпозитив" як такий, що найбільш нейтрально характеризує категоріальний статус сполучення, а термін "дієслово із постпозитивним компонентом" (ДПК) використовується як синонім до терміну "фразове дієслово".

У будь-якій конкретній мові кожен її елемент має свою семантико-функціональну

історію. Саме тому для багатьох конститuentів, незважаючи на існування між ними спільних ознак, характерно їхнє домінантне вживання в одних германських мовах в якості прийменника, в інших – у якості прислівника або префікса (Ивашкин, 1988: 25). У зв'язку з цим властивістю англійського постпозитива є його функціонування в якості прислівника, прийменника і префікса в різні періоди історії (Ивашкин, 1988: 23).

М.П. Івашкін (Ивашкин 1988: 22) відносить другі компоненти ДПК до периферійних елементів широкого поля обставинної характеристики дієслівного присудка. На його думку, вони формують зону переходу від прислівника, який є членом відкритої значущої лексичної системи, до прийменника, який представляє собою одиницю відносно закритої службової системи.

Відповідно до іншої точки зору, розвиток постпозитивних компонентів фразових дієслів здійснюється від деяких давньоанглійських дієслівних префіксів із локативним значенням, які поступово відмежовувалися від дієлова і починали використовуватися в постпозиції до нього (Зернов, 1986: 112).

Незважаючи на існування різних точок зору щодо визначення постпозитивного компонента, більшість учених, які займалися цією проблемою (див., зокрема, роботи Жлуктенка Ю.О. (Жлуктенко, 1954), Джанумова А.С.

(Джанумов, 2007) та ін.), сходяться в одному: в англійській мові другий компонент сполучень, що розглядаються, використовується як основний засіб внутрішнього дієслівного словотвору на противагу іншим індоєвропейським мовам, які в такому випадку використовують префіксацію. У сучасній англійській мові постпозитивні компоненти виконують значною мірою ті самі функції, що префікси в українській і російській мовах, та префікси, що відокремлюються, в німецькій мові.

У цьому дослідженні постпозитивний компонент розглядається як незмінний словотворчий елемент, який стоїть після дієслова й утворює з ним єдине смислове ціле (див. також інші роботи Воробйової О.С. (Воробйова, 2019)). Найчастіше ПК модифікує, а іноді й змінює значення вихідного дієслова. Незважаючи на те, що сполучення дієслова з постпозитивним компонентом не є формально однорідними (складаються з двох або трьох елементів), з точки зору семантики вони являють собою єдине ціле.

У зв'язку з цим, доцільно аналізувати семантику ДПК, зокрема, семантику ПК у складі цих сполучень, у рамках теорії мовної деривації, яка пов'язана з формуванням мовних одиниць (основ, словоформ) з простіших мовних елементів (лексичних і граматичних морфем) (Сильницький, 1982: 5).

Розділ 1. Концептуальний апарат дослідження

Мета цієї статті – встановити роль постпозитивного компонента у формуванні комплексної семантики англійських фразових дієслів на прикладі однієї з найбільш продуктивних пар цих одиниць – постпозитивних компонентів *on* і *off* (далі ПК-*on* і ПК-*off*) у складі відповідних фразових дієслів, тобто дієслів із постпозитивними компонентами *on* і *off* (далі ДПК-*on* і ДПК-*off*).

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подальшого вивчення дериваційних і семантичних процесів у такому продуктивному прошарку англійської дієслівної лексики, як фразові дієслова. Вибір дієслів із постпозитивними компонентами *on* і *off* в якості об'єкта дослідження зумовлений тим, що ці комплексні одиниці визначаються первинною семантичною опозиційністю, високою продуктивністю та широким використанням у мовленні.

Зазначена вище мета передбачає розв'язання таких **науково-дослідних завдань**: скласти семантичну класифікацію постпозитивних компонентів *on* і *off*, виявити та проілюструвати типові семантичні паралелі й системні відношення, що існують між ПК-*on* і ПК-*off*, визначити умови наявності або відсутності між вихідними дієсловами і похідними від них ДПК-*on* і ДПК-*off* словотвірної деривації і специфіку її реалізації.

Наукова новизна представленою в цій статті підходу до вивчення дієслівних комплексів, що розглядаються, полягає в тому, що дієслова із постпозитивними компонентами *on* і *off*, як і фразові дієслова з іншими компонентами, є складними одиницями з погляду семантики: їхні значення формуються під впливом і за рахунок взаємодії значень вихідного дієслова (ВД) і ПК-*on/off*. При цьому ПК-*on/off* може мати самостійне (зазвичай просторове або аспектуальне) значення, яке вносить додатковий смисловий відтінок у значення ВД, не змінюючи його повністю, а лише модифікуючи, а може і втрачати своє вихідне просторове значення суттєво змінювати семантику ВД при утворенні ДПК-*on/off* або тільки інтенсифікувати її.

У цьому контексті доцільно говорити про вмотивованість або невмотивованість значень словотвірної і семантично похідних одиниць, якими є англійські фразові дієслова.

Методологія дослідження, що передбачає використання, зокрема, компонентного аналізу, дефініційного аналізу, методу перефразування та описового методу, уможливило виокремлення та опис сем, закріплених за вихідними дієсловами та ПК-*on/off* у складі ДПК-*on/off*, що, в свою чергу, дозволяє встановити наявність або відсутність між ВД і відповідними ДПК-*on/off* словотвірної деривації та вмотивованості.

Матеріалом дослідження є корпус одиниць загальною кількістю 1112 ДПК-*on* і ДПК-*off* (708 ДПК-*off* і 404 ДПК-*on*) та їхніх вихідних дієслів (342 одиниці). Таким чином загальна кількість проаналізованих дієслів (ДПК-*on* і ДПК-*off* та їхніх вихідних дієслів) склала 1454 одиниці. Цей корпус був отриманий шляхом суцільної вибірки зі словників сучасної англійської мови, в тому числі спеціалізованих словників фразових дієслів (Longman Dictionary of Phrasal Verbs, Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs, Dictionary of Slang and Unconventional English та інших словників англійських фразових дієслів і тлумачних словників англійської мови) та з картотеки текстових прикладів, джерелом якої є Інтернет-ресурс British National Corpus (BNC).

Розділ 2. Семантика постпозитивів *on* і *off* у складі ДПК-*on* і ДПК-*off*

Аналіз семантики ДПК-*on* і ДПК-*off*, із залученням зазначених вище методологічних засад і концептуального апарата, дозволяє сформулювати таке положення.

1. Умотивованість значень фразових дієслів, зокрема ДПК-*on* і ДПК-*off*, проявляється в можливості вивести їхні значення зі значень вихідних дієслів і постпозитивних компонентів, що входять до їхнього складу. У таких випадках семантичний центр комплексної дієслівної лексеми зазвичай сконцентрований

навколо вихідного дієслова, а постпозитивний компонент виконує при цьому функцію адвербіального модифікатора, що виражає просторові орієнтири або спосіб дії.

Розглянемо більш детально функціонування ПК-on і ПК-off в ролі одиниць, що модифікують або ускладнюють значення вихідного дієслова.

1.1. Значення вихідних дієслів при утворенні від них ДПК-on можуть ускладнюватися за рахунок ПК-on такими 8 додатковими семами:

1) '(знаходження) на поверхні' (статично-локативна характеристика), напр.: *to have on* 'бути одягненим у що-небудь, носити (одяг)' ← *to have* 'мати'; *to put on* 'накладати (напр., шар фарби і т.п.); вдягати (напр., одягу, тощо)' ← *to put* 'класти';

2) '(конкретний рух) уперед' (динамічно-локативна характеристика), напр.: *to pass on* 'піти, поїхати далі' ← *to pass* 'проходити, проїжджати'; *to wind on* 'мотати вперед (напр., плівку)' ← *to wind* 'вертати, крутити; мотати';

3) '(абстрактний рух) уперед, далі; (просування) вперед' (спосіб дії), напр.: *to hand on* 'передавати далі' ← *to hand* 'передавати'; *to get on* 'старіти' ← *to get* 'робитися, ставати';

4) 'продовження дії' (фазова характеристика), напр.: *to work on* 'продовжувати працювати' ← *to work* 'працювати', *to drive on* 'продовжувати їхати (в автомобілі, про автомобіль)' ← *to drive* 'їхати (в автомобілі, про автомобіль)';

5) 'початок дії' (фазова характеристика), напр.: *to go on* 'починати працювати, функціонувати' ← *to go* 'працювати, функціонувати (про механізм)';

6) 'довгий час' (спосіб дії), напр.: *to drone on* 'монотонно говорити, читати довгий час' ← *to drone* 'монотонно говорити, читати';

7) 'додавання', напр.: *to build on* 'добудовувати щось' ← *to build* 'будувати'; *to throw on* 'підкидати, додавати (вугілля і т.п.)' ← *to throw* 'кидати';

8) 'включення', напр.: *to have on* 'включати (обладнання, механізм)', '(досл. мати що-небудь включеним)' ← *to have* 'мати'; *to turn on* 'включати' ← *to turn* 'повертати'.

1.2. Ускладнення значень ВД додатковими семами в процесі утворення ДПК-off відбувається за рахунок 9 значень ПК-off, серед яких:

1) 'з поверхні' (динамічно-локативна характеристика), напр.: *to put off* 'знімати (напр., одяг)' ← *to put* 'класти'; *to throw off* 'скидати (напр., одягу і т.п.)' ← *to throw* 'кидати';

2) '(віддалення) від якого-небудь місця' (динамічно-локативна характеристика), напр.: *to drive off* 'їхати (в автомобілі і т.п., про автомобіль, тощо)' ← *to drive* 'їхати (в автомобілі, про автомобілі)'; *to hop off* 'зіскакувати' ← *to hop* 'стрибати';

3) '(відділення) від чого-небудь' (розрив посесивних відносин), напр.: *to hack off* 'відрубати' ← *to hack* 'рубати'; *to come off* 'відриватися; відпадати; відклеюватися' ← *to come* 'робитися, ставати';

4) 'припинення дії' (фазова характеристика), напр.: *to ring off* 'давати відбій (по телефоні), припиняти телефонну розмову, класти слухавку' ← *to ring* 'розмовляти по телефоні'; *to go off* 'припиняти працювати, вимикатися' ← *to go* 'працювати, бути в дії (про механізм)';

5) 'закінчення дії' (фазова характеристика), напр.: *to play off* 'закінчувати спортивну гру, змагання; зіграти матч після нічиєї' ← *to play* 'грати (напр., у футбол)'; *to work off* 'закінчувати роботу' ← *to work* 'працювати';

6) 'початок дії' (фазова характеристика), напр.: *to doze off* 'задрімати' ← *to doze* 'дрімати';

7) 'раптом, несподівано' (спосіб дії), напр.: *to break off* 'припиняти, призупиняти щось раптом, несподівано' ← *to break* 'припиняти, призупиняти щось';

8) 'повністю' (спосіб дії), напр.: *to finish off* 'повністю закінчити, завершити щось' ← *to finish* 'закінчувати, завершувати'; *to burn off* 'спалити що-небудь повністю, вщент' ← *to burn* 'палити';

9) 'виключення', напр.: *to turn off* 'виключати, вимикати (обладнання, механізм)' ← *to turn* 'повертати'; *to switch off* 'виключати, вимикати' ← *to switch* 'перемикати'.

Виходячи із зазначеного вище, конкретні значення ПК-on/off можна систематизувати в типові значення та виокремити такі семантичні типи досліджуваних постпозитивів: *локативні* ПК-on/off, які проявляються за рахунок двох типів локативної характеристики – статичної, що є типовою виключно для ПК-on (значення '(знаходження) на поверхні'; див. також приклади вище), та динамічної, що передбачає різні напрямки руху ('вперед' для ПК-on та 'від (якого-небудь місця)' для ПК-off); *фазові* ПК-on/off, які, в свою чергу, можуть розподілятися на інхоативні ПК-on/off (мають узагальнене значення 'початку дії', яке есплікується у складі ДПК-on/off типу *to go on* 'починати працювати, функціонувати', *to doze off* 'задрімати', та виражається імпліцитно в антонімічній парі значень 'включати – виключати' (пор.: *to switch on* 'вмикати' – *to switch off* 'вимикати'); більш детально див. також приклади вище у п. 1.1. та 1.2.), дуративні ПК (відноситься виключно до ПК-on, які можуть позначати 'продовження дії'), термінативні та перфективні постпозитиви (виключно ПК-off, що позначають 'припинення дії' і 'завершення дії' відповідно); *кваліфікативні* ПК-on/off (репрезентують в якості ознаки фразового дієслова його спосіб дії: 'раптом, несподівано', 'повністю' (для ДПК-off); 'довгий час', 'додавання'

(для ДПК-*on*)), а також *посесивні* ПК (стосується виключно ПК-*off* зі значенням розриву посесивних відносин 'відділення (зазвичай частини від цілого)').

Таким чином, дослідження семантики пари ДПК, що аналізуються, свідчить про наявність у системі цих одиниць як спільних, так і диференційних ознак. Ізоморфізм проявляється за рахунок домінування в семантиці ДПК-*on* і ДПК-*off* спільних прототипних значень (локативність, фазовість, кваліфікативність (спосіб дії)) та наявності одного спільного конкретного значення "початок дії". Аломорфізм є невираженим по відношенню до прототипних значень: диференційним є лише одне значення – посесивність, характерне виключно для ДПК-*off*, проте на рівні конкретних значень аломорфізм є досить явним, про що свідчить наявність різних, головним чином антонімічних, значень у межах спільних прототипових значень, вказаних вище, пор.: *to throw on* 'накидати (напр., одяг, тощо)' – *to throw off* 'скидати (напр., одяг, тощо)'; *to go on* 'починати працювати, функціонувати' – *to work off* 'закінчувати роботу' (інші антонімічні пари та інші специфічні значення ДПК-*on* і ДПК-*off*, тобто значення, що є характерними виключно для ДПК-*on* або ДПК-*off*, більш детально див. у пп. 1.1. та 1.2.).

2. З іншого боку, фразове дієслово є словотвірною і семантично невмотивованим, якщо його значення неможливо вивести зі значень відповідних ВД і ПК, пор.: *to bush on* 'догоджати; радувати' ← *to bush* 'обсаджувати кущами'. *to set off* 'відправлятися куди-небудь' ← *to set* 'ставити, класти, поміщати'. Такі ДПК-*on/off* можна віднести до розряду фразеологічних або ідіоматичних одиниць, в яких значення цілого не пов'язане зі значенням компонентів, і для яких характерною є абсолютна лексико-семантична неподільність, найбільша єдність компонентів, найбільше уподібнення слову.

3. Ще однією особливістю взаємодії значень дериваційної бази (тобто вихідних дієслів) ДПК та їхніх других компонентів є відсутність словотвірної деривації, коли значення вихідного дієслова й утвореного від нього за допомогою ПК фразового дієслова збігаються, пор.: *to bring on* 'викликати що-небудь, бути причиною чого-небудь' ← *to bring* 'викликати що-небудь, бути причиною чого-небудь'; *to lop off* 'відрубувати, підрізати (гілки, сучки)' ← *to lop* 'обрубувати, підрізати (гілки, сучки)'. При цьому відповідний постпозитивний компонент піддається повній десемантизації і перетворюється на показник кількісної характеристики дії (емфатичну частку, що інтенсифікує значення дієслова). Таке значення є більш типовим для ПК-*off*, що пояснюється тим, що саме ПК-*off* проявляє, порівняно з

ПК-*on*, більш виражену прислівникову природу.

Висновки. Дослідження семантики постпозитивних компонентів *on* і *off*, що входять до складу словотвірною і семантично похідних ДПК-*on* і ДПК-*off*, дозволило виділити три основні типи цих компонентів, які вказують на наявність або відсутність між вихідними дієсловами і похідними від них ДПК-*on/off* словотвірної деривації і специфіку її реалізації.

Серед них виділяються *адвербіальний* ПК-*on/off*, який зберігає своє конкретне лексичне значення (зазвичай локативне або фазове значення, а також значення способу дії) і, приєднуючись до вихідного дієслова, тільки модифікує його значення при утворенні так званих умотивованих ДПК-*on/off* в умовах словотвірної деривації (див. 1.); *ідіоматичний / лексичний* ПК-*on/off*, який, утворює з дієсловом в результаті словотвірної деривації нову семантично невмотивовану лексему, значення якої неможливо вивести із суми значень компонентів (див. 2.) і *емфатичний* ПК-*on/off*, який тільки посилює аспектуальний відтінок, закладений у семантиці вихідного дієслова, що, в свою чергу, свідчить про відсутність між ВД і ДПК-*on/off* словотвірної деривації (див. 3.3.).

Аналіз типових семантичних паралелей та системних відношень, що існують між ПК-*on* і ПК-*off*, демонструє наявність в їхній системі ізоморфних та аломорфних ознак. Ізоморфним для ДПК-*on* і ДПК-*off* є функціонування цих дієслівних комплексів у межах трьох спільних семантичних типів, серед яких – локативність, фазовість та кваліфікативність (спосіб дії), при цьому головною диференційною рисою є реалізація зазначених вище спільних прототипних значень за рахунок конкретних значень ДПК-*on* і ДПК-*off*, які є специфічними, тобто такими, що відрізняються. Ці різні конкретні значення можуть бути антонімічними, зважаючи на первинну (просторову) семантичну опозиційність досліджуваних ПК (див., зокрема такі значення, як "на (поверхню)" – "з (поверхні)"; "початок (дії)" – "закінчення (дії)"; "ввімкнення" – "вимкнення" (напр., прилада, механізма)).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Басыров Ш.Р. Типология глаголов с рефлексивным комплексом в индоевропейских языках : монография. Донецк, 2004. 351 с.
2. Воробйова О.С., Frau Dr. Elena Karasenko Полісемія англійських фразових дієслів. *Молодий вчений*. 2019. № 5.1 (69.1). С. 59–62.
3. Воробйова О.С. Семантика англійських фразових і українських префіксальних дієслів: з'ясування аспекту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 38. Том 1. С. 108–112.
4. Гурский С.Е. Глагольные сочетания типа *go out, melt away* в современном английском языке. Львов: Вища школа, 1975. 183 с.

5. Джанумов А.С. Семантическая структура постпозитивного компонента *up* в составе фразовых глаголов. *Вестник МГУ. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация*. Москва, 2007. № 1. С. 30–36.

6. Жлуктенко Ю.А. О так называемых «сложных глаголах» типа *stand up* в современном английском языке. *Вопросы языкознания*. 1954. № 5. С. 105–113.

7. Зернов Б.Е. Взаимодействие частей речи в английском языке. Статико-динамический аспект. Ленинград, 1986. 128 с.

8. Ивашкин М.П. Синхронно-диахронический анализ переходных процессов в английском языке. Москва, 1988. 171 с.

9. Клиунайте И.А. Глаголы с поствербом *out* в английском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Минск, 1989. 23 с.

10. Неद्याлков В.П. Основные типы начинательных глаголов: инхоативы, ингрессивы, инцептивы. *Языковое общение и его единицы*. 1986. С. 124–134.

11. Неद्याлков В.П. О термине «глаголы с отделяемыми приставками» в грамматике немецкого языка. *Учен. зап. Пятигорского пед. ин-та*. 1961. Т. 23. С. 3–17.

12. Ніколенко А.Г. Лексико-семантичні та функціональні особливості взаємодії компонентів фразових дієслів сучасної англійської мови : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Київ, 1999. 21 с.

13. Сильницкий Г.Г. Семантическая структура глагольного значения. *Проблемы структурной лингвистики*. 1986. С. 3–15.

14. Сильницкий Г.Г. Теория деривации и ее место в системе лингвистических дисциплин. *Теоретические аспекты деривации*. 1982. С. 3–7.

15. Ступак І.В. Структурно-семантичні та функціональні характеристики похідних каузативних дієслів у німецькій і українській мовах : монографія. Донецьк, 2011. 470 с.

16. Трубникова Е.В. Пространственная семантика английских фразовых и русских приставочных глаголов: сопоставительный аспект. *Вестник Томского государственного университета*. 2015. № 394. С. 66–73.

17. *British National Corpus (BNC)* : веб-сайт. URL: <http://corpus.byu.edu/bnc> (дата звернення: 20.07.2019).

18. Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs. London: Harper Collins Publishers, 1996. 492 p.

19. Dictionary of Slang and Unconventional English. New York, 2002. 1400 p.

20. Kaliuščenko V.D. Typologie denominaler Verben. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 2000. 253 S.

21. Longman Dictionary of Phrasal Verbs. Pearson Education Ltd, 2000. 608 p.

22. Talmy L. Path to Realization: A typology of event conflation. *Proceedings of the 17th Annual Meeting of the Berkeley Society*. 1991. P. 480–519.

REFERENCES:

1. Basyrov SH.R. (2004). Tipologiya glagolov s refleksivnym kompleksom v indoevropskikh yazykakh [Typology of verbs with reflexive complex in Indo-European languages]. Donetsk, 351 p.

2. Vorobiova O.S., Frau Dr. Elena Karasenko (2019). Polisemiia anhliiskykh frazovykh diiesliv [Polysemy of English phrasal verbs]. *Molodyi vchenyi*. № 5.1 (69.1). P. 59–62.

3. Vorobiova O.S. (2019). Semantika anhliiskykh frazovykh i ukrainskykh prefiksalnykh diiesliv: zistavnyi aspekt [Semantics of English phrasal and Ukrainian prefixal verbs: contrastive study]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia*. № 38. V. 1. P. 108–112.

4. Gurskij S.E. (1975). Glagol'nye sochetaniya tipa *go out, melt away* v sovremennom angliiskom yazyke [Verbal

combinations like *go out, melt away* in Modern English]. L'vov: Vishva shkola, 183 p.

5. Dzhanumov A.S. (2007). Semanticheskaya struktura postpozitivnogo komponenta *up* v sostave frazovykh glagolov [Semantic structure of the postpositive component *up* within phrasal verbs]. *Vestnik MGU. Ser. 19. Lingvistika i mezhkul'turnaya kommunikatsiya*. № 1. P. 30–36.

6. Zhluktenko YU.A. (1954). O tak nazyvaemykh «slozhnykh glagolakh» tipa *stand up* v sovremennom angliiskom yazyke [On the so called “compound verbs” like *stand up* in Modern English]. *Voprosy yazykoznaviya*. № 5. P. 105–113.

7. Zernov B.E. (1986). Vzaimodejstvie chastej rechi v angliiskom yazyke. Statiko-dinamicheskij aspekt [Interaction of parts of speech in the English language. Static and dynamic aspect]. Leningrad, 128 p.

8. Ivashkin M.P. (1988). Sinkhronno-diakhronicheskij analiz perekhodnykh protsessov v angliiskom yazyke [Synchronous-diachronic analysis of transients in the English language]. Moskva, 171 p.

9. Kliyunajte I.A. (1989). Glagoly s postverbom *out* v angliiskom yazyke [Verbs with the “postverb” *out* in English] : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk : 10.02.04. Minsk, 23 p.

10. Nedyalkov V.P. (1986). Osnovnye tipy nachinatel'nykh glagolov: inkhoativy, ingressivy, intseptivy. YAzykovoe obshhenie i ego edynitsy [The main types of verbs with the meaning of ‘to begin’: inchoatives, ingressesives, inceptives]. *Language communication and its units*. P. 124–134.

11. Nedyalkov V.P. (1961). O termine “glagoly s otdelyaemyi pristavkami” v grammatike nemetskogo yazyka [On the term “verbs with detachable prefixes” in the grammar of the German language.]. *Uchen. zap. Pyatigorskogo ped. in-ta*. V. 23. P. 3–17.

12. Nikolenko A.H. (1999). Leksyko-semantichni ta funktsionalni osoblyvosti vzaiemodii komponentiv frazovykh diiesliv suchasnoi anhliiskoi movy [Lexical-semantic and functional peculiarities of the interaction of the phrasal verbs components in Modern English] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk. Kyiv, 21 p.

13. Šil'nitskij G.G. (1986). Semanticheskaya struktura glagol'nogo znacheniya. [Semantic structure of the verb meaning]. *Problemy strukturoj lingvistiki*. P. 3–15.

14. Šil'nitskij G.G. (1982). Teoriya derivatsii i ee mesto v sisteme lingvisticheskikh distsiplin [Derivation theory and its place in the system of linguistic disciplines]. *Teoreticheskie aspekty derivatsii*. P. 3–7.

15. Stupak I.V. (2011). Strukturno-semantichni ta funktsionalni kharakterystyky pokhidnykh kauzativnykh diiesliv u nimetskii i ukrainskii movakh [Structural-semantic and functional characteristics of derivative causative verbs in German and Ukrainian languages.]. Donetsk, 470 p.

16. Trubnikova E.V. (2015). Prostranstvennaya semantika angliiskikh frazovykh i russkikh pristavochnykh glagolov: sopostavitel'nyj aspekt [Spatial semantics of English phrasal and Russian prefixal verbs: contrastive study]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*. № 394. P. 66–73.

17. *British National Corpus (BNC)*. URL: <http://corpus.byu.edu/bnc> (accessed: 20.07.2019).

18. Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs (1996). London: Harper Collins Publishers, 492 p.

19. Dictionary of Slang and Unconventional English (2002). New York, 1400 p.

20. Kaliuščenko V.D. (2000). Typologie denominaler Verben [Typology of Verbs Motivated by Nouns]. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 253 S.

21. Longman Dictionary of Phrasal Verbs (2000). Pearson Education Ltd, 608 p.

22. Talmy L. (1991). Path to Realization: A typology of event conflation. *Proceedings of the 17th Annual Meeting of the Berkeley Society*. Berkeley, California. P. 480–519.

*Стаття надійшла до редакції 26.07.2019.
The article was received 26 July 2019*